

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN
VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

URGANCH DAVLAT UNIVERSITETI

ILM SARCHASHMALARI

Jurnal O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasining FILOLOGIYA, FALSAFA, FIZIKA-MATEMATIKA hamda PEDAGOGIKA fanlari bo'yicha doktorlik dissertatsiyalari asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrdir.

8-son (avgust 2024)

**Ilmiy-nazariy, metodik jurnal
2001-yildan nashr qilina boshlagan**

Urganch – 2024

“ILM SARCHASHMALARI” ilmiy-nazariy, metodik jurnal

Bosh muharrir, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent **YO'LDOSHEV Ro'zimboy**

TAHRIR HAY'ATI:

ABDULLAYEV Bahrom, fizika-matematika fanlari doktori, professor (UrDU),
ABDULLAYEV O'tkir, tarix fanlari doktori, professor (UrDU),
ATADJANOV Ilxam, geografiya fanlari nomzodi, dotsent (UrDU),
ATAYEV Shokir, yuridik fanlari bo'yicha falsafa doktori PhD, (UrDU),
AHMEDOV Oybek Saporbayevich, filologiya fanlari doktori, professor (O'zDJTU),
BERDIMUROTOVA Alima, falsafa fanlari doktori, professor (QDU),
DO'SCHONOV Tangribergan, iqtisod fanlari doktori, professor (UrDU),
ERMETOVA Jamila, filologiya fanlari nomzodi, dotsent (UrDU),
HAJIYEVA Maqsuda, falsafa fanlari doktori, professor (UrDU),
IBRAGIMOV Zafar, fizika-matematika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent, (UrDU),
IMOMQULOV Sevdiyor, fizika-matematika fanlari doktori, professor (NavDPI),
JUMANAZAROV Doniyor, fizika-matematika fanlari doktori (UrDU),
JUMANIYOZOV Zohid Otaboyevich, filologiya fanlari nomzodi, dotsent (UrDU),
KALANDAROV Aybek, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori PhD, (Ma'mun universiteti),
KAVALYAUSKAS Vidas, gumanitar fanlar doktori, professor (Litva universiteti),
KURAMBAYEV Sherzod Raimberganovich, texnika fanlari doktori, dotsent (UrDU),
MADRAXIMOVA Feruza Ruzimbayevna, pedagogika fanlari doktori, dotsent (UrDPI),
NAVRUZOV Qurolboy, fizika-matematika fanlari doktori, professor (UrDU),
OTAMURODOV Sa'dulla, falsafa fanlari doktori, professor (Toshkent, Kimyo-texnologiya instituti),
QUTLIYEV Uchqun, fizika-matematika fanlari doktori, professor (UrDU),
RUZMETOV Surojbek, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD, UrDU),
RO'ZIYEV Erkinboy, pedagogika fanlari doktori, professor (UrDU),
SADULLAYEV Azimboy, fizika-matematika fanlari doktori, akademik (O'zMU),
SADULLAYEVA Nilufar Azimovna, filologiya fanlari doktori (O'zMU),
SALAYEV San'atbek, iqtisod fanlari doktori, professor (Xorazm viloyati hokimligi),
SATIPOV G'oiqnazar, qishloq xo'jalik fanlari doktori, professor (UrDU),
XODJANIYOZOV Sardor, pedagogika fanlari doktori, dotsent (bosh muharrir o'rinbosari, UrDU),
YOQUBOV Jamoliddin, filologiya fanlari doktori, professor (O'zDJTU),
O'ROZBOYEV Abdulla, filologiya fanlari doktori, dotsent (UrDU),
O'ROZBOYEV G'ayrat, fizika-matematika fanlari doktori, (UrDU),
G'AYIPOV Dilshod, filologiya fanlari doktori, professor (mas'ul kotib, UrDU).

**JURNAL 2001-YILDAN CHIQA BOSHLAGAN•JURNAL
OYDA BIR MARTA NASHR QILINADI• 8-son (avgust 2024)**

MUASSIS: Urganch davlat universiteti •Jurnal O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligida 2020-yil 11-noyabrda ro'yxatdan o'tgan •**GUVOHNOMA № 1131.**

Aql bordir odamzoddan ziyoda. (1;191-b.)

O'zbek xalq og'zaki ijodi namunalaridan ma'lum bo'lishicha, Chovkar Cho'ltoq afsonaviy suv ayg'irlaridandir. Bu bobo tulpor Dovon arg'umoqlari haqidagi qadimgi rivoyatdagi tog'da yashovchi samoviy ayg'irlarni eslatadi. "Chipor" va "chokvor", aslida, bir so'z bo'lib, ola demakdir. Shu bois "Alpomish" dostonidagi Boychibor ba'zan "Chokvor ko'k" deya ta'riflanadi:

O'zi shunday kelgan akam Chovkar ko'k,

Quyrug'idan berisida kiri yo'q,

Minganlarning bo'lar ekan ko'ngli to'q,

Buni minsang, aka, senga dushman yo'q.

Bundan ko'rinadiki, chibor, cholvor ot "xosiyatli, pokiza ot". Shuni alohida ta'kidlash kerakki, turkiy elatlar va turklar bilan yaqindan munosabatda bo'lgan xalqlar eposida qahramonning oti, ko'pincha, ola, ya'ni chipor tusli bo'ladi.

Asarda Hakimbek tomonidan bu otning tanlanishi ham tasvirlangan: "Shuning uchun otni tanlashda bobosi Dobonbiydan qolgan qo'riqni olib: "Saman sariga tush, yo olapocha to'riga tush, shapaqning zo'riga tush", deb ot tanlashga kirishadi. Qo'riqqa tushgan "bir chipor ot" unga yoqmaydi va uni qo'yib yuboradi. Biroq uch martagacha qo'riqqa bitta ot tushaveradi. Aslini olganda, shu voqeaning o'zi ham Hakimbekka aynan mana shu ot nasib etganidan darak beradi. Singlisi Qaldirg'och akasining ko'nglini ko'tarib: "...buni mingan odam ko'p yerlarni ko'radi, maqsadini topib qoladi", deydi. Qaldirg'och tilidan aytilgan she'riy parchada Boychiborning ta'rifi juda mehrli so'zlar bilan keltiriladi. Qadimgi afsona va rivoyatlarga ko'ra agar otni qiz bola yuvib-tarasa, egar-jabdug'ini taqsa, otda ijobiy o'zgarish ro'y berar ekan. Shu sababli Qaldirg'och singil ham sifatida, ham ayol kishi sifatida Boychiborni akasiga egarlab beradi. Ijodkor baxshilarimiz dostonni yaratish orqali xalqimizning sevikli hayvoni otga ham haykal o'rnatadilar. Xalq orzusiga yarashqli haykal o'rnatadilar. Xalq orzusiga yarasha qahramonlariga mos otni ravo ko'radi. G'iro't, G'irko'k, Boychibor ana shunday otlardandir [2;64-b.]. Qahramonning otini ta'riflash o'zbek xalq og'zaki ijodidagi yetakchi mavzulardan biridir. Dostonlarda afsonaviy ot timsolining mukammal ishlanganligi xalqimizning qadimiy totemistik tasavvurlari bilan bog'liq bo'lsa kerak. Deyarli ko'chmanchi hayot kechirgan turkiy qabilalar turmushida ot benihoya katta rol o'ynar ekan, o'z-o'zidan bu mo'tabar jonivorga sig'inish an'anasi kelib chiqqan. Xususan, g'arbiy xunlarda oq, sharqda bo'z, shimolda qora, janubda to'riq rangli otlar boqiladi.

Xulosa va takliflar (Conclusion /Recommendations). Inson va tabiat uyg'unligi folklorda ustuvor hisoblanadi. Xalq og'zaki ijodining alohida xususiyati ham aynan insoniyat – nabotot – hayvonot olami bilan chambarchas bog'liqligidadir. Shu boisdan hayvon va parrandalar hamda ularning timsoli xalq og'zaki ijodida faol qo'llanib, insonning eng sodiq hamkori, yordamchisi sifatida gavdalanadi. Shu jihatdan qaraganda, Boychibor timsoli ham Hakimbekka sodiq homiy – yordamchi sifatida tasvirlanadi. Dostonda faol uchraydigan zoonimlar turli hudud, turli sharoit hamda turli voqealar rivojida o'zining maxsus hissasiga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

- (1). Коллектив. Ўзбек тили лексикологияси. Тошкент, "Фан", 1981, 45-бет.
- (2). Бегматов Э. Ҳозирги ўзбек адабий тилининг лексик қатламлари. Тошкент, "Фан", 1985, 18-бет.
- (3). Мадаев О. Алпомиш. Тошкент, "Маънавият", 1999, 64-бет.
- (4). Ўзбек тилининг изоҳли луғати. Москва, «Рус тили», 1981, 2-ж., 370-бет.
- (5). Юнусова Б.М. "Алпомиш" дostonи ономастик бирликларининг лексик-семантик ва услубий тадқиқи. Фил. ф.ф.док. дисс., Наманган, 2022, 164 бет.

Xodjaeva Dilafro'z Izatilloevna (PhD, dotsent Buxoro davlat universiteti "Ingliz adabiyotshunosligi va tarjimashunoslik" kafedrsi mudiri; d.i.xodjaeva@buxdu.uz)

INGLIZ VA O'ZBEK TILLARI LINGVODIDAKTIK TERMINLARINING DERIVATIV XUSUSIYATLARI

Annotatsiya. Mazkur maqola ingliz va o'zbek tillari lingvodidaktik terminlarining derivativ xususiyatlari tahliliga bag'ishlangan. Maqolada termin yasash usullari va omillari o'rganilib, ikki til kesimida faktik materiallar asosida tahlillar olib borilgan. Shuningdek, maqolada zamonaviy terminologiyada turli olimlarning termin hosil qilish usullariga ham to'xtalgan hamda semantik, morfologik va morfo-sintaktik usullar to'liq yoritilgan.

Kalit soʻzlar: lingvodidaktik termin, derivativ xususiyat, semantik usul, morfologik usul, affiksatsiya, prefiksatsiya, abbreviatsiya, terminologik nominatsiya, sodda termin, yasama termin, murakkab termin.

ДЕРИВАЦИОННЫЕ ОСОБЕННОСТИ ЛИНГВОДИДАКТИЧЕСКИХ ТЕРМИНОВ АНГЛИЙСКОГО И УЗБЕКСКОГО ЯЗЫКОВ

Аннотация. Данная статья посвящена анализу деривационных особенностей лингводидактических терминов английского и узбекского языков. В статье изучаются способы и факторы терминообразования, проводится анализ на основе фактического материала на двух языках. В статье также затрагиваются способы терминообразования различных ученых в современной терминологии, при этом полностью освещены семантический, морфологический и морфосинтаксический методы.

Ключевые слова: лингводидактический термин, деривационные особенности, семантический метод, морфологический метод, аффиксация, префиксация, аббревиатура, терминологическая номинация, простой термин, производный термин, сложный термин.

DERIVATIVE FEATURES OF LINGUODIDACTIC TERMS OF ENGLISH AND UZBEK LANGUAGES

Annotation. This article is dedicated to the derivational features of the linguodidactic terms of the English and Uzbek languages. In the article, term creation methods and factors are studied and analysis are carried out based on factual materials of the compared two languages. The article also reveals the methods of term formation suggested by various scientists in modern terminology and the semantic, morphological and morpho-syntactic methods are fully covered.

Key words: linguodidactic term, derivational feature, semantic method, morphological method, affixation, prefixation, abbreviation, terminological nomination, simple term, derivative term, complex term.

Taqrizchi BuxDU Ingliz tilshunosligi kafedrası mudiri f.f.d., professor Zubaydullo Rasulov

Kirish. Derivatsiya tilshunoslikning alohida boʻlimi boʻlib, lotincha “derivatio” – tayinlash, hosil qilish soʻzidan kelib chiqqan [11]. Derivatsiya soʻz yasash, uning diaxron va sinxron turlari, soʻz yasash usullari kabi masalalar bilan shugʻullanadi. Soʻz yasash soʻzning nutqiy hodisa boʻlishiga qaramay, uning li-soniy asoslari ham bor. Tilda har doim yangi soʻzlarga muhtojlik seziladi. Bu, asosan, texnologiyaning jad-dal rivojlanishi va globalashuv jarayoni bilan bogʻliq. Yangi oʻzgarishlar tufayli til yangi soʻzlarni oʻzlash-tirishi yoki yaratishi kerak boʻladi, chunki yangi texnologiya yangi soʻzlarni talab qiladi. Soʻz yasashning turli usullari mavjud boʻlib, ular hech qanday bahs-munozaralarni keltirib chiqarmaydi va koʻpchilik tillar-da deyarli bir xildir.

Mavzuga oid adabiyotlarning tahlili. Termin yasash usullari zamonaviy terminologiyada keng tadqiq etilayotganligiga qaramay, bu sohada haligacha aniq xulosalarga kelinmagan. Terminologiyada soʻz yasashining umumiy grammatik qoidalardan uzoq boʻlgan oʻziga xos soʻz yasash usullari tizimi ishlab chiqilgan, degan fikrlarga duch kelishimiz mumkin. Akademik grammatikada soʻz yasash usullari (affiksatsiya, kompozitsiya, abbreviatsiya va b.) orqali koʻrsatilgan [7;70–71-b.] boʻlsa, terminologiyada termin ya-sash usullari til sathlariga koʻra shakllanadi, masalan, leksik-semantik usul, morfologik, sintaktik va bosh-qalar. S.V.Grinev tomonidan taklif qilingan mazkur termin yasash tasnifiga nazar tashlaymiz [3;128-b.].

Termin yasashning semantik usullari:

- umumisteʼmoldagi soʻz maʼnosining terminlashuvi;
- umumisteʼmoldagi soʻz maʼnosining kengayishi;
- umumisteʼmoldagi soʻz maʼnosining metaforizatsiyalashuvi;
- umumisteʼmoldagi soʻz maʼnosining metonimik koʻchishi;
- umumisteʼmoldagi soʻz maʼnosining torayishi;
- leksemalarning tizimlararo oʻzlashtirilishi.

Termin yasashining morfologik usullari;

- suffikslar qoʻshilishi orqali termin yasash;
- prefikslar qoʻshilishi orqali termin shakllanishi;
- prefiks-suffikslar qoʻshilishi orqali termin yasash;
- konversiya usuli;
- terminlarning fonetik-morfologik shakllanishi.

Termin yasashining morfo-sintaktik usullari:

- soz birikmasi;
- abbreviatsiya.

Til tizimi boshqa tillardan, shuningdek, tashqi ekstralingvistik ta'sirlardan himoyalangan bo'lib, u doimo yangi so'z yoki iboralarni qabul qilaveradi. Ulardan ba'zilar ushbu tizimga moslashadi va birlashadi. Bu jarayonning natijasi sifatida adabiy til tarkibiga maxsus leksikaning kirib kelishi bilan bir qatorda teskari jarayon, ya'ni, adabiy til leksik birliklarining maxsus tagtizimlarga ko'chish holatlari ham kuzatiladi. Bunday holatda so'z o'zining avvalgi ma'nosini yo'qotib, yangi ma'noga ega bo'ladi va ushbu semantik siljish natijasida tez-tez ishlatiladigan ma'no o'rniga yangi, maxsus ma'no paydo bo'ladi. Umumiste'moldagi so'z ma'nosining o'zgarish jarayoni natijasida termin yasashning semantik usuli hosil bo'ladi. Aslini olganda, bu leksik-semantik so'z yasash jarayonidir, chunki so'zning semantik ma'nosi to'la o'zgarib, natijada leksik-semantik xususiyatlari jihatdan asl manbadan butunlay farq qiladigan yangi leksik birlik paydo bo'ladi.

Shunday qilib, termin hosil qilishning semantik usuli bu so'z semantikasining to'liq yoki qisman o'zgartirilishi bo'lib, yangi termin yaratishning asosiy vositasi hisoblanadi. S.V.Grinev termin yasash usullarini tasniflashda semantik termin yasashini diaxron nuqtayi nazardan o'rganadi [3;133-b.]. Ushbu fan sohalarida vaqtni tejash maqsadida, oddiylik tamoyilini saqlagan holda terminlar bevosita umumiste'moldagi leksikadan o'zlashtirilgan. Lingvodidaktik terminologik tizim nisbatan yaqinda paydo bo'lgan bo'lib, u bi-*lan* bog'liq terminologik tizimlarda mavjud bo'lgan terminlar ham bu tizimga o'zlashtirilgan. Shu sababli, lingvodidaktik tizimda umumiste'moldagi so'z ma'nolarining terminologizatsiyasi ko'p kuzatilmaydi. Bu ma'nolar bir vaqtning o'zida bir yoki bir nechta terminologik tizimning terminlariga aylangan. Lingvodi-daktikaning mustaqil fan va bilim sohasi sifatida ajralishi mazkur terminologik tizimning rivojlanishiga se-zilarli ta'sir ko'rsatdi. Uzoq vaqt davomida chet tili o'qitish metodikasi bir nechta fan sohalariga (pedagogika, psixologiya, lingvistika) kesishmasida paydo bo'lgan deb hisoblanganligi sababli, ushbu sohaning terminologik tizimi ham unga mos ravishda, umumilmiy, sohalararo va lingvodidaktik leksikaning birlashuvidan tarkib topgan. Aytish mumkinki, S.V.Grinyov tomonidan taqdim etilgan semantik termin yasash usullarida-gi ma'no kengayishidan farqli o'laroq, lingvodidaktik terminologiyada terminlar umumiste'moldagi so'zlarning, sohalararo, hatto umumtexnik terminlarning ma'nosi torayishi orqali paydo bo'lgan [3,128-b.].

A.Reformatskiy [6;217-b.] termin yasash jarayoniga o'z munosabatini bildirib, terminlar milliy tildan, xorijiy yoki xalqaro so'zlardan hosil bo'lishi, shuningdek, sun'iy ravishda yaratilgan so'zlar bo'lishi mumkinligini qayd etgan. U termin yasashga alohida ahamiyat berib: a) asl terminlarni yaratish; b) terminlardan hosila yasashga urg'u bergan. Ba'zi hollarda termin yaratish til leksik birliklarini hosil qilish qoidalariga bo'ysunadi, degan fikrlarga ham duch kelamiz. V.P.Danilenko [4;89-90-b.]. V.N.Shevchuk umumleksikadagi so'z yasash usullari (semantik, morfologik va sintaktik) terminologiyada ham mahsuldor ekanligini qayd etadi [8;10-11-b.].

Tadqiqot metodologiyasi. Shunday qilib, terminologik nominatsiya va terminologik tizimning shakllanishi til leksik tarkibining shakllanishi va atrofimizdagi narsalarning birlamchi nominatsiyasi bilan taqqoslaganda, ikkinchi darajali hisoblanadi. Termin hosil qilish usullari terminologik tizimning shakllanish vaqtiga bog'liq. Termin, birinchi navbatda, ma'lum bir ilmiy sohaning elementidir. Uning mazmun plani – ma'lum ilmiy tizimda sun'iy shakllangan ekstralingvistik voqelik bo'lib, ifoda plani – o'z yoki o'zga til birliklari va sun'iy tanlab olingan terminologik birliklar hisoblanadi. Termin milliy mulk emas, balki cheklangan doiradagi mutaxassislar tomonidan qo'llaniladigan konseptual apparatning tarkibiy qismidir. Termin semantikasi tilga tegishli emas, chunki u maxsus sohada shakllanadi. Tildagi so'zning terminologik ma'nosi uni umumiste'moldan ajratib olganda, shakllanishi mumkin. Masalan, *til* so'ziini oladigan bo'l-sak: 1) *anat.* nutq organi; 2) *psixol.* nutqiy faollik qobiliyati; 3) *lingv.* aloqa tizimi.

Har qanday nominatsiyada motivatsiya muhim rol o'ynaydi. Motivlangan terminlar bu o'z til va xalqaro terminologik elementlardan tashkil topgan terminlardir. Ammo ular turli motivatsiyaga ega bo'ladi. Agar termin o'z til qatlamidan shakllangan bo'lsa, unda metafora yoki metonimiya sodir bo'ladi. Ikkinchi holatda esa termin tegishli terminologik elementlar to'plamidan saralab olinishiga turtki bo'ladi. Ko'pgina tillarda, xususan, Yevropa tillarida, terminlarning asosiy qismi lotin va yunon tillaridan o'zlashtiriladi. Buning xarakterli jihati shundaki, ular o'z milliy tillaridagi so'zlar bo'lsa-da, turli xil metaforalar asosida alohida ma'no kasb etishi mumkin edi. Ammo bu holda ular hali terminologik element hisoblanmaydi. Keyinchalik, ular terminologik element toifasiga o'tib, birlamchi semantik munosabatlardan ajralib chiqadi.

Tahlil va natijalar. Biz qiyoslayotgan ingliz va o'zbek tillari lingvodidaktik terminologik tizimi misolida ham lotin va yunon tillaridan o'zlashgan ko'pgina terminlarni kuzatishimiz mumkin. Masalan, ingliz tilidagi *syllabus*, *adult*, *concept*, *vocabulary*, *hypothesis*, *certification*, *curriculum*, *dictation*, *education*, *examination*, *introvert*, *objective* va h.k. terminlar lotin tilidan; *autonomy*, *programme*, *kinesthetic*, *strategy*,

lexical, category, measurement, mentor, method va h.k. terminlar yunon tilidan o'zlashgan. Xuddi shu terminlardan *syllabus, konsept, gipoteza, diktant, introvert, strategiya, kategoriya, mentor, metod, metodika, pedagogika* kabi terminlar o'zbek tiliga ham kirib kelgan.

Keyingi yillarda zamonaviy tilshunoslikda terminlarni hosil qilish usullariga bag'ishlangan tadqiqotlardan shunday xulosa qilish mumkinki, termin yasashda quyidagi usullar ko'p qo'llanadi: 1) semantik usul (bunda faol qo'llaniladigan so'z ma'nosi kengayib yoki torayib, so'zga yangi ma'no yuklanadi va terminologik sohaga kirib keladi); 2) morfologik usul (affiksatsiya usuli); 3) sintaktik usul (so'zga so'z qo'shish orqali yangi terminologik iboralar va birikmalar hosil qilinadi); 4) leksik birliklarni o'zlashtirish: a) boshqa terminologik tizimdan; b) o'zga tillardan; 5) abbreviatsiya usuli kabilar [5]. Umuman olganda, terminlarni shakllantirishning keng qo'llanadigan usullariga morfologik va sintaktik usullarni mahsuldor usullar deb hisoblash mumkin.

Terminning lisoniy belgi sifatidagi tabiati, ya'ni semiotik mohiyati adabiy tilning oddiy so'ziga to'liq mos kelmaydi. Bu oddiy so'zdan ko'ra murakkabroqdir. Termin maxsus tushunchani nomlaydi. Bu tushunchaning o'ziga xosligi shundaki, uning mazmuni qanday vosita va usullar orqali ifodalanmasin, u o'z yaxlitligini yo'qotmasligi kerak. Termin, xoh so'z (oddiy yoki murakkab) yoki ibora bo'lsin, bitta tushuncha mos keladigan bitta belgini ifodalaydi. Murakkab ichki semantik tuzilishga ega bo'lishiga qaramay, termin yagona, alohida, mustaqil nominativ birlik hisoblanadi.

Tilda har qanday so'z termin vazifasida ishlatilishi mumkinligini inobatga olgan holda, terminni, an'anaviy ravishda, maxsus funksiyadagi oddiy so'z sifatida tavsiflash mumkin. Darhaqiqat, har qanday so'z termin bo'lishi mumkin (asosan, mustaqil so'zlar, xususan, nominativ til birliklari va h.k.). Biroq teskari holat kuzatilishi mumkin emas (har qanday termin → so'z), chunki har qanday termin ham nutqiy vositalar orqali ifodalanmaydi (yoki faqatgina sof nutqiy vositalar orqali ifodalanadi).

Terminni oddiy so'zdan ajratib turadigan, ularni farqlaydigan har qanday xususiyatni, bizning fikrimizcha, ikkilamchi, terminning belgi mohiyatiga ta'sir qilmaydigan, muhim bo'lmagan xususiyat deb hisoblash mumkin emas. Oddiy so'z va termin o'rtasidagi farq quyidagi uchta asosiy xususiyatga ta'sir qiladi: belgi va ifodalanmish orasidagi aloqa; alohida belgining chegaralari; terminning eng kichik tarkibiy birligini aniqlash. Terminda belgi bilan ifodalanmish orasidagi munosabat mos kelishi kerak, ya'ni, bu munosabat belgi so'zning assimetrik tabiatidan farqli o'laroq, terminologik belgining ma'lum "simmetriyasida" ifodalanishi kerak.

Terminning rasmiy chegaralari bevosita u orqali ifodalangan tushunchaning mazmuniy chegaralariga bog'liqdir. Binobarin, terminologik nomlarning tarkibiy turlari umumiy adabiy tildagi nominatsiya birliklari bilan to'liq mos kelmaydi. Shu sababli terminologiyada eng kichik terminologik birlik sifatida o'zida o'zak, so'z yasovchi morfema (affikslar), murakkab so'z va iboralar tarkibidagi so'zni mujassamlashtiruvchi keng tushunchani inobatga olish zarur.

Terminlarni struktur jihatiga ko'ra, quyidagi guruhlarga ajratish mumkin:

1. Sodda terminlar (o'zbek tilida: *dars, reja, maqsad, bilim* va boshqalar; ingliz tilida: *adult, aim, assess, audio, band, skill* va b. 2. Yasama terminlar (*amaliy, aqliy, artikulatsion, audiomaterial* va boshqalar; ingliz tilida: *application, assessment, auditory, bandscales* va b.). 3. Murakkab terminlar (o'zbek tilida: *chet tili o'qitish, til ko'nikmalari, yozma nutq, tinglab tushunish, dars maqsadlari, tarqatma material* va boshqalar; ingliz tilida: *backwash effect, communication skills, basic vocabulary, instructional objective, bilingual education* va b. 4. Qisqartmalar (o'zbek tilida: *GO'M – grammatikani o'rgatish mazmuni, LO'M – leksikani o'rgatish mazmuni, AND – aralash nutq darsi*; ingliz tilida: *EFL – English as foreign language, ESL – English as second language, GTM – Grammar-translation method, CAI – Computer assisted instruction, CELTA – Certificate in English Language Teaching to Adults* va boshqalar).

Terminlarning grammatik asosi mustaqil so'z turkumidan iborat bo'ladi: ot, sifat, ravish va fe'l. Termin yadrosi, asosan, turdosh otdan iborat bo'lishiga qaramay, unda atoqli otlar ham qo'llanilishi mumkin, masalan, *Venn diagram*.

Terminlar qaysi so'z turkumi orqali ifodalanishi masalasida yagona to'xtamga kelingani yo'q. Bazi olimlar terminlar faqat ot orqali ifodalanishi mumkin, chunki ot kategoriyasi o'zining keng semantik imkoniyatlari bilan terminologik nomlarning asosiy tarkibini ifodalay oladi desa, boshqalari terminlar xohlagan mustaqil so'z turkumi orqali ifodalanishi mumkin, degan g'oyani ilgari suradi. Bu o'rinda O.S. Axmanova fikrini keltiramiz: Tilshunoslik terminlari qaysi so'z turkumiga mansub bo'lishi kerak, degan masala bugungi kunda juda muhim sanaladi: soha terminologiyasi faqat ot so'z turkumi bilan chegaralanishi kerakmi yoki u sifat, fe'l va boshqa so'z turkumlarini ham o'z tarkibiga kirita oladimi? Bu savolga javob berar ekanmiz, avvalambor, Yevropa tillarida ot tizimining juda yaxshi rivojlanganligiga e'tibor qa-

ratish lozim, ya'ni, bu tillarda sifat yoki fe'llardan hosil bo'lgan otlashgan so'zlar va mavhum otlarni yasashda cheksiz imkoniyatlar mavjud va ushbu tillar uchun terminologik ro'yxat tarkibi faqat ot so'z turkumi bilan ham chegaralanishi mumkin [1].

Boshqa tadqiqotchilarning fikriga ko'ra, "har qanday rivojlangan ilmiy yoki texnik terminologiya yuqori darajadagi abstraksiyani talab qiladi. Terminologiya real narsa va harakat nomlarining yig'indisi emas, balki narsa va harakat haqidagi tushuncha nomlarining ma'lum tizimidir. Demak, so'zning keng ma'noda predmet, sifat, harakat to'g'risidagi ilmiy-texnikaviy tushunchalarini terminologiyada faqat yagona leksik-grammatik vosita – otlar orqali ifodalash mumkin [9;89-b.].

Turli so'z turkumlarining termin vazifasida ishlatilishi masalasida chex olimi O.Manning fikrini keltiramiz: "Fe'lning termin sifatida qo'llanilishi masalasi ko'p jihatdan otga qaraganda murakkabroqdir". Har qanday leksik elementni xarakterlashda, deb hisoblaydi O.Man, nafaqat ushbu elementni, balki ma'lum mikrotizimga kiritilgan o'xshash elementlarning butun majmuasini ham xarakterlash, ya'ni elementni ma'lum bir fonda ko'rib chiqish muhim ahamiyatga ega. Fe'lni termin sifatida yakka o'zini emas, balki uni til mikrotizimi sifatida terminlar tizimi fonida ko'rib chiqish zarur. Fe'l terminni tizim birligi sifatida tavsiflashi kerak bo'lgan va uning vazifalarini belgilovchi talablarga, ya'ni barqarorlik, bir ma'nolilik va aniqlik talablariga javob bera oladimi? Terminologik tizim ichida bir-biriga qarama-qarshi bo'lgan ikkita komponent yoki bir-birini istisno qiluvchi va ayni paytda bir-birini to'ldiruvchi ikkita element, statik element – nomlar va dinamik element – fe'llar mavjud. Elementlarning o'zaro birikishi ikkala element xususiyatlarini o'zida mujassamlashtirgan otlashgan fe'llarda amalga oshiriladi. Agar termin sifatida otni oladigan bo'lsa, ot va fe'l ma'lum semantik munosabatga kirishgan bo'lsa, fe'lni ham termin sifatida qabul qilish mumkinmi? Lingvistik ifoda vositalari buni tasdiqlaydi: agar *tahlil* so'zi lingvistik termin bo'lsa, undan yasalgan *tahlil qilmoq* ham termin bo'la oladi, chunki bu ham voqelikning ifodasidir, lekin boshqa darajada, ya'ni harakat, jarayon dinamikasi darjasida. Termin nafaqat ma'lum bir soha terminologik tizimida, balki uning vazifasini turli so'z turkumlariga tegishli so'zlar bajaradigan matnda ham mavjud bo'ladi. O.Man fe'lni terminologik tizimga grammatik kategoriya, ya'ni so'z turkumi sifatida kiritish uchun gap bo'laklarining tizimli munosabatlarini asos qilib oladi. Agar sifat termin sifatida qabul qilingan bo'lsa, u holda fe'l ham termin bo'lishi mumkin, chunki fe'l maxsus sohada sodir bo'ladigan jarayonni bildiradi. Shu bilan birga, otdan yasalgan fe'l (reja-rejalashtirmoq) ham, fe'ldan yasalgan otlashgan termin (o'rganish-o'rganmoq) ham gap bo'lagiga ko'ra terminlar o'rtasidagi munosabatlarni ko'rsata oladi [10].

Xulosa va takliflar. Keyingi yillarda terminshunos olim V.P.Danilenko ham, ot so'z turkumidan tashqari, boshqa so'z turkumlari ham terminlashishi mumkin degan fikrini isbotlashga harakat qiladi. Uning ta'kidlashicha, birinchidan, ilmiy adabiyotlarda barcha mustaqil so'z turkumlariga oid terminologik ma'no anglatuvchi leksik birliklarining qo'llanilishi, ikkinchidan, umumiy abstrakt ma'noli fe'llarning terminalshuvi, uchinchidan, maxsus terminologik lug'atlarga sifat, fe'l, ravish, olmosh kabi so'z turkumiga oid leksemalar terminologik birliklar sifatida kiritilganligi uqitirib o'tilgan. I.R.Bazarov o'zining "Turli tizimli tillarda lingvota'limshunoslik sohasiga doir terminologik birliklarning qiyosiy-tipologik tadqiqi (ingliz, rus va o'zbek tillari materiallari asosida)" nomli tadqiqotida lingvota'limshunoslik terminlari orasida termin-nomlar funksiyasida qo'llaniluvchi fe'l, sifat, ravish, olmosh va son kabi so'z turkumidagi so'zlarning konversiya usuli orqali terminlashuv jarayonining sodir bo'lishini kuzatadi va shu bois, bu boradagi V.P. Danilenkoning fikrini qo'llab-quvvatlash mantiqan to'g'ri, deb o'ylaydi [2;19-b.].

Yuqoridagi tahlillardan xulosa qilib aytish nunkinki, termin sifatida nafaqat ot, balki fe'l, sifat, ravish, olmosh va son turkumdagi so'zlar ham termin vazifasida kelishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

- (1). Akhmanova, O.S. Dictionary of Linguistic Terms. Moscow, Soviet Encyclopedia, 1969.
- (2). I.R.Bazarov. Turli tizimli tillarda lingvota'limshunoslik sohasiga doir terminologik birliklarning qiyosiy-tipologik tadqiqi (ingliz, rus va o'zbek tillari materiallari asosida). f.f.fals. dok-ri ...avtoref., Toshkent, 2022, 57 bet.
- (3). Гринев С.В. Введение в терминоведение. М., Московский лицей, 1993, с. 128.
- (4). Даниленко В.П. Русская терминология: опыт лингвистического описания. М., "Наука", 1977, с. 89–90.
- (5). Ивина Л.В. Лингвокогнитивные основы анализа отраслевых терминосистем. Учебно-методическое пособие, М., "Академический проект", 2003, 304 с.
- (6). Реформатский А.А. Что такое терминология? "Вопросы терминологии", М., 1961, с. 217.
- (7). Смирницкий А.И. Лексикология английского языка. М., 1956, с. 70–71.
- (8). Shevchuk. B.H. Derivative military term in English. 1983, p. 10–11.

- (9). Щеглова Н.А. К вопросу о грамматических средствах терминологизации русских глаголов в профессиональной речи XVII –XVIII веков. Уч. зап. МГПИ им. В.И.Ленина, М., 1968, т. XXXVIII, вып. 8, с. 89.
- (10). Oldfich Man. Postaveni slovesa v systemu terminologie (Na materiale ruskem a ceskem). “Acta Universitatis Carolinae – Philologica”, 2, Slavica Pragensia. VI, 1964.
- (11). <https://www.etymonline.com/word/derivation>

**Kurbanova Zilola Xojinazarovna (Urganch davlat universiteti Xorijiy filologiya fakulteti tayanch doktoranti;
Zilolakurbanova0711@gmail.com)**

INGLIZ VA O‘ZBEK TILLARIDA EPITETLARNING SEMANTIK TASNIFI

Annotatsiya. Ushbu maqola epitetslarning ingliz va o‘zbek tillaridagi tasniflarini o‘rganishga qaratilgan bo‘lib, unda mazkur mavzu bo‘yicha amalga oshirilgan ilmiy tadqiqot ishlari tahlil qilingan. Dunyo olimlari, shu jumladan rus, ingliz va o‘zbek tilshunoslari tomonidan epitetslarni turli asoslarda chuqur tahlil qilinganligi va ularning tasniflari bo‘yicha ma‘lumotlar keltirilgan.

Kalit so‘zlar: epitet, metafora, tasnif, assotsiyalangan epitet, assotsiyalanmagan epitet, majoziy epitet, majoziy bo‘lmagan epitet, tautologik epitet, izohlovchi epitet.

СЕМАНТИЧЕСКАЯ КЛАССИФИКАЦИЯ ЭПИТЕТОВ В АНГЛИЙСКОМ И УЗБЕКСКОМ ЯЗЫКАХ

Аннотация. Данная статья посвящена изучению классификации эпитетов в английском и узбекском языках. В ней анализируются научные исследования, проведенные по данной теме. Приводится информация об углубленном анализе эпитетов по различным основаниям и их классификации мировыми учеными, в том числе российскими, английскими и узбекскими лингвистами.

Ключевые слова: эпитет, метафора, классификация, ассоциированный эпитет, неассоциированный эпитет, образный эпитет, необразный эпитет, тавтологический эпитет, описательный эпитет.

SEMANTIC CLASSIFICATION OF EPITHETS IN ENGLISH AND UZBEK LANGUAGES

Annotation. This article is aimed at studying the classification of epithets in English and Uzbek languages, in which the scientific research works carried out on this topic are analyzed. Information on the in-depth analysis of epithets on various grounds and their classification by world scientists, including Russian, English and Uzbek linguists.

Key words: epithet, metaphor, classification, associated epithet, non-associated epithet, figurative epithet, non-figurative epithet, tautological epithet, descriptive epithet.

Kirish. Epitetlarning tadqiqi ko‘p asrlardan buyon tilshunoslarning diqqat markazida bo‘lib kelgan va ularning tasnifi yuzasidan qator tilshunos olimlarimiz ko‘plab asosli izlanishlar olib borishgan va xulosalar berib o‘tishgan. Bilamizki, epitetlar kundalik so‘zlashuv uslubida qo‘llanilishi bilan birga badiiy adabiyotimizda obrazlilikni, emotsiyanalilikni va individuallikni yaqqol ifodalab berguvchi, tilni bezovchi badiiy tasviriy vositalardan biri sanaladi [1;154-b.]. Mazkur maqolada esa epitetlarning semantik jihatdan tasniflanishi va bu tasniflarning o‘zbek va ingliz tillari tizimida qanday berilganligi, ularning o‘xshash va farqli tomonlarini tadqiq qilish maqsad qilib olingan. Maqolaning birinchi qismida ingliz tilida epitetlarning semantik tahlili borasidagi ilmiy mushohadalar haqida gapirilsa, ikkinchi qismida ularning o‘zbek tilidagi tasniflari keltiriladi.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili. Epitetlar ko‘p asrlardan buyon tilshunoslar e‘tibor markazidan tushmayotganligi va hozir ham ular tilshunoslikning asosiy izlanish obyekti ekanligi barchamizga ayon. Jumladan, Galperin I.R. o‘zining “English Stylistics” kitobida [1] “Epithet – obyektini tavsiflash va o‘quvchiga izohlab berish uchun ishlatiladigan atributiv so‘z, ibora yoki jumladagi hissiy va mantiqiy ma‘noning o‘zaro ta‘siriga asoslangan stilistik vosita” deydi. Bundan tashqari Shomaqsudov A., Rasulov I., Qo‘ng‘urov R., Rustamov H. kabi tilshunos olimlarimiz “O‘zbek tili stilistikasi”da [2] epitetlarning tarifi va bir qancha tasniflarini keltirib o‘tishadi. Ayniqsa, Karimov S. “Badiiy uslub va tilning ifoda tasvir vositalari” kitobida epitet mavzusiga alohida to‘xtalib, o‘zbek tilida ularni izohlovchi, doimiy, bezak beruvchi, individual kabi turlariga to‘xtalib o‘tganini ko‘rishimiz mumkin [3]. Mamadjanova M. “O‘zbek va ingliz tillarida epitetning Chog‘ishtirma Tadqiqi. Antonamaziya epitetlar”, maqolasida antonamaziya epitetlariga chuqur to‘xtalib o‘tgan [4]. Minaya Huseynova ham ingliz tilidagi epitetlar klassifikatsiyasi yuzasidan ma‘lumotlarni o‘z maqolasida keltirib o‘tgan [5]. Unda epitetlar tasnifi uchta prinsipga asoslanadi: Fiksatsiya tamoyiliga ko‘ra; morfologik va sintaktik ifodaga ko‘ra, semantik prinsipga ko‘ra.

MUNDARIJA *** СОДЕРЖАНИЕ *** CONTENTS		
FIZIKA-MATEMATIKA		
Mavlonov Alisher Bagbekovich	Ochiq kalitli kriptografik tizim modellashtirish yo'llari	3
Aripov Mersaid Mirsiddikovich, Atabaev Odiljon Xusniddin o'g'li	On the Global Solvability of Doubly Nonlinear Parabolic System with Nonlinear Sources and Absorptions	7
Холиков Суюнжон Хамрокул угли, Караматов Болатбек Тиншбекович, Худойбердиева Гулѐра Бобир кизи	Задача определения ядра в многомерном интегро-дифференциальном уравнении теплопроводности	11
Абдуллаев Жошқин Шакирович, Сапаев Иброхим Байрамдурдиевич	Анализ электрофизического распределения структур Р-N-перехода на основе Si и GaAs с различной концентрацией легирования	15
FALSAFA		
Aytbayev Mansurbek Yusupovich	Mahmud Zamaxshariy falsafiy qarashlarining o'ziga xosligi	19
Kdirbaev Baxadir Berdaxovich	Media falsafasi va ijtimoiy-kommunikatsion tadqiqotlar	22
Kurbanbayeva Ulbosin Jumag'aliyevna	Mamlakatimizda orolbo'yi mintaqasida ekologik muam-molarni hal qilishda amaliy ishlarning ijtimoiy-falsafiy tahlili	26
Rajabov O'tkirjon Xursanaliyevich	Konsensus madaniyatining ijtimoiy-falsafiy xususiyatlari	29
IQTISODIYOT		
Nadirov Khurshid Hamza ugli	Foreign Direct Investment Effect on the Environ-ment of the Developing Asian Countries	32
Bekchanov Davron Alisher ugli	Strategic Analysis of the Prospects of Uzbekistan's Foreign Trade Relations	36
TILSHUNOSLIK		
Madaminov Abduraxmon	Sintaktik birliklarning transformatsiya usuli orqali ifodalanishi	39
Zarmasov Shahboz Shahriddin o'g'li	Kommunikativ muloqotni modellashtirish tamoyil-lar	41
Rzamuratova Zlixa Quvatbaevna	Turkiy tillarda gender muammosiga oid tadqiqotlar	45
ADABIYOTSHUNOSLIK		
Egamberdiyeva Gulchiroy Esan qizi	Oydin Hojiyeva ijodida tush motivi	48
Hayitov Shuhrat Moylievich	“Risolayi volidiya” asari va uning tadqiqi	52
Merganovna Aidaxon Bumatova	Hofiz g'azallaridagi muhtasib obrazining umumiy xususiyatlari	55
To'rayeva Sadoqat Qahramon qizi	Xurshid Davron lirikasida vatan mavzusi	57
Tokimbetova Gulbaxor Abatbayevna	XIX asr qoraqalpoq adabiyotshunosligida mumtoz janrlar poetikasi	60
PEDAGOGIKA		
Atayeva Maloxat Isakovna	Samarali boshqaruv qarorini qabul qilishda ta'lim logistikasiga bo'lgan ehtiyoj	64
Turumbetova Aygul Yusupbaevna	Matn tahliliga oid mustaqil ishlar vositasida o'quv-chilarning o'quv-biluv motivatsiyasini shakllantirish	68
Rahmatova Barnogul Karimjonovna	Ijodkor talabaning ilmiy tadqiqot faoliyati va uni amalga oshirish bosqichlari	72

Xurramova Sanobar Mahmatmurodovna	Talabalarni tanqidiy fikrlashini rivojlantirishda pedagogik texnologiyalardan foydalanish	75
Ashirova Anorgul Ismoilovna, Quljanova Shukurjon Zaribovna, Allaberganov Suxrob Umid o'g'li	Inkluziv ta'limda raqamli texnologiyalarning qo'llanilishi	78
Avezov Mardonbek Abdullayevich	Bo'lajak informatika o'qituvchilarini tayyorlashda pedagogik amaliyotning o'rni va ahamiyati	81
Maxmudova Nargiz Djumaniyazovna	Boshlang'ich sinflar uchun o'qitish uslublari va ta'lim texnologiyalari	84
Safarov Feruz Saminjon o'g'li	Bo'lajak "texnologiya" fani o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishning ba'zi jihatlari	87
Aripjanova Mahfuza Akmalovna	Mutaxassislik fanlarini samarali tashkil qilishda interfaol ta'lim metodlardan foydalanish usullari	89
Safarova Fotima Isamiddinovna	Ingiliz tilini o'qitishda interferensiya muammosi va uni bartaraf etish usullari	92
Sapayev Umidbek Abdullayevich	Oliy ta'lim muassasalari bilan ishlab chiqarish tarmoqlarining ta'limiy integratsiyalanishi asosida talabalarni innovatsion faoliyatga tayyorlash asoslarini shakllantirish	94
Abdullayeva Nafisa Anvarovna	Boshlang'ich sinflar o'quv jarayonida abstrakt fikrlashga o'rgatishning asosiy yo'nalishlari	96
To'raqulova Bahriniso Baxtiyorovna	Oliy ta'limda samaradorlikni yaxshilashda kasbiy moslashuvchanlik ko'nikmalar va amaliy malakalarni shakllantirish mazmuni	99
Mamatqosimov Jahongir Abirqulovich	Auditoriyadan tashqari mashg'ulotlarda bo'lajak rejissorlarning kasbiy kompetentligini adabiy asarlar asosida rivojlantirish usullari	103
Ruzikulova Nigora Kudratovna	Boshlang'ich sinf o'quvchilarida xalq og'zaki ijodi janrlari asosida o'qish savodxonligi fanida krossvord metodini qo'llash yo'llari	106
Shermatova Uljamol Shopulat qizi	Boshlang'ich sinflarda tabiiy fanlarni o'qitishda ekologik ta'limning metodikasini takomillastirish	113
To'raqulov Erkin To'ychievich	"Case study" texnologiyasidan foydalanib talabalarining ekologik tarbiyaga oid kompetensiyalarini shakllantirish	115
Iminova Xurshida Muxtarovna	Konsentrlangan ta'lim texnologiyasi tushunchasi, uning mazmun-mohiyati	118
Qilichev Xudoynazar Aliboyevich	Uzluksiz ta'lim tizimida zamonaviy dasturlash tillarini o'rganishning dolzarbligi	121
Narmamatova Sabina G'ayrat qizi	Gimnastika mashg'ulotlarining tashkiliy-uslubiy asoslarini zamonaviy yondashuvlar asosida tashkil etish	125
Abdurazakova Shahruza Valievna	Enhancing Communicative Competencies in English Language Teaching for Military Personnel	129
Shorustamov Shakasim Sharakhimovich	The Exploration of Cultural Factors in Teaching Chinese as a Foreign Language	132
Kuralova Jansoya Turgun qizi	Research on Grammar Teaching in Chinese Teaching	135
Arslonbekova Ra'no Arslonbekovna, Sagdidinov Murodjon Rahimjonovich	Exploring Pedagogical Approaches in Modern English Classes: a Detailed Analysis	140

ILMIY AXBOROT		
Buzrukova Maxina Muxamadxonovna	“Turistik obyekt” mavzusidagi nutq xabarini shakllantirish dasturi va uni amalga oshirishga ta’sir qiluvchi pragmatik omillar	143
Nurabullaeva Kamila Joldasbaevna	Nemis tili nutq kompetensiyasini multimediyadan foydalanib rivojlantirish	147
Atajonova Marxabo Ilxomovna	Ingliz va o‘zbek tillarida o‘rin, holat va payt ravishlari graduonimiyasining o‘ziga xos jihatlari	149
Asqarova Shaxnoza Kamolidinovna	“Alpomish” asaridagi zoonim birliklarning lingvistik xususiyatlari	152
Xodjayeva Dilafro‘z Izatilloevna	Ingliz va o‘zbek tillari lingvodidaktik terminlarining derivativ xususiyatlari	154
Kurbanova Zilola Xojinazarovna	Ingliz va o‘zbek tillarida epitetlarning semantik tasnifi	159
Shuxratova Muxlisaxon Shuxratjon qizi	Turli tizimli tillarda material kategoriyasining ifodalash usul va vositalari	162
Asronova Mohigul Musaboyevna	“Valuta” konsepti terminlarning tuzilishiga ko‘ra tasnifi	164
Aqmanova Shahnoza Alimboyevna	Xorazm gidronimlarining sotsiolingvistik tadqiqi	167
Xodjayeva Gulshod Baxadirovna, Salayeva Gulasal G‘ayratbek qizi	Lug‘at tarkibining boyish omillari	169
Artikova Yulduz Akmalovna	Olimpiya o‘yinlarining tarixi va zamonaviy ko‘rinishi	172
Yusupova Iqbol Bahodirovna	Inson huquqlari tamoyillarining tarixiy-tadrijiy rivojlanish bosqichlari	175
Namozova Maftuna Shokir qizi	Yoshlar radikal g‘oyalarning harakatlantiruvchi kuchi sifatida	178
Muhamadiyeva Nargiza Qudratovna	Xalq hunarmandchiligiga oid ijodkorlik ko‘nikmalarini shakllantirishning imkoniyatlari	181
Ражабова Нодира Фаттаевна	Активизация творческих навыков в методике преподавания сольфеджио	184
Mirzakulova Xursanoy Nematjanovna	Comparative Analysis of Terms Related to Law in English and Uzbek	186
Namazova Shakhnaza Shnazarovna	Integration of Visually Impaired Students Into Mainstream Schools with Sighted Students in Uzbekistan	189
Zakirova Madina Damirovna	Relevance Theory and Metaphor	194

“ILM SARCHASHMALARI”

Urganch davlat universitetining ilmiy-nazariy, metodik jurnali

Muharrir **Ro‘zimboy Yo‘ldoshev**
Texnik muharrir **Sherali Yo‘ldoshev**
Musahhihlar: **Тыпмова Тамара,**
Aybek Kalandarov
Ushbu songa mas’ul **Ilxam Atadjanov**

Terishga berildi: 19.08.2024
Bosishga ruxsat etildi: 29.08.2024
Ofset qog‘ozi. Qog‘oz bichimi 60x84 1/8.
Rizograf bosma usuli. Tayms garniturası.
Adadi 250. Bahosi kelishilgan narxda.
Buyurtma №.25
Hisob-nashriyot tabag‘i 25
Shartli bosma tabag‘i 23
UrDU matbaa bo‘limida chop etildi.

UrDU matbaa bo‘limi matbaa faoliyatini boshlagani
haqida vakolatli davlat organini xabardor qilish to‘g‘risidagi
Tasdiqnoma (№3802-835f-ad22-c709-fbd1-1129-1986)
asosida faoliyat yuritadi.

Manzil: 220110. Urganch shahri, H.Olimjon ko‘chasi, 14-uy.
Telefon/faks: (62)-224-66-01;
e-mail: ilmsarchashmalari@umail.uz
ilmsarchashmalari@mail.ru
Veb-sayt: www.ilmsarchashmalari.uz
Telegram: <https://t.me/ilmsarchashmalari>